

ለኢንቨስትመንት ማስፋፊያ/ማሻሻያ ስለሚሰጥ ማበረታቻ አፈጻጸም የወጣ መመሪያ ቁጥር 941/2015

A Directive to Provide for the Application of Tax
Incentives for Expansion/Upgrading of Investment
(Directive No. 941/2015)

የገንዘብ ሚኒስቴር
Ministry of Finance

**ሰኢንቨስትመንት ማስፋፊያ/ማሻሻያ ስለሚሰጥ ማበረታቻ
ክፈፃፀም የወጣ መመሪያ ቁጥር 941/2015**

ነባር ኢንቨስትመንታቸውን የሚያስፋፉ ወይም የሚያሻሽሉ ባለሀብቶች ከማስፋፊያው ወይም ከማሻሻያው የሚያገኙት ተጨማሪ ገቢ ከኢንቨስትመንት ማበረታቻ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ጋር የተያያዘውን ሰንጠረዥ መሠረት በማድረግ የገንዘብ ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ከገቢ ግብር ነፃ የመሆን መብት እንደሚያገኙ በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንቨስትመንት ማበረታቻ ደንብ ቁጥር 517/2014 አንቀጽ 5 የተደነገገ በመሆኑ፤

ስነባር ኢንቨስትመንት ማስፋፊያ ወይም ማሻሻያ የሚውሉ የካፒታል እና የግንባታ ሰቃዎችን ከቀረጥ ነፃ ወደ አገር ለማስገባት የሚቻለው ባለሀብቱ የገንዘብ ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰኑ ማስረጃዎችን ሲያቀርብ እንደሚሆን በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንቨስትመንት ማበረታቻ ደንብ ቁጥር 517/2014 አንቀጽ 12(5) የተመለከተ ሰለጠነ፤

በሚኒስትሮች ምክር ቤት የኢንቨስትመንት ማበረታቻ ደንብ ቁጥር 517/2014 አንቀጽ 5 እና 12(5) የገንዘብ ሚኒስቴር በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የሚከተለውን መመሪያ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1 አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “ሰኢንቨስትመንት ማስፋፊያ/ማሻሻያ ስለሚሰጥ ማበረታቻ ክፈፃፀም የወጣ መመሪያ ቁጥር 941/2015” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በአዋጁ እና በደንቡ ስቃሳት እና ሀረጎች የተሰጠው ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ መመሪያ ውስጥ፡

1/ “አዋጅ” ማለት የኢንቨስትመንት አዋጅ ቁጥር 1180/2012 ነው፡፡

2/ “ደንብ” ማለት የኢንቨስትመንት ማበረታቻ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 517/2014 ነው፡፡

3/ “ነባር ድርጅት” ማለት የንግድ ስራ ፈቃድ ወይም ሌላ አግባብነት ያለው ፈቃድ ኖሮት በማምረት ወይም አገልግሎት በመስጠት ሳይ ያስ ድርጅት ነው፡፡

4/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ነው፡፡

ክፍል ሁለት

ነባር ድርጅትን ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል የሚሰጥ ከገቢ ግብር ነፃ የመሆን ማበረታቻ

3. የማበረታቻው አጠቃቀም

1/ ነባር ድርጅትን የማስፋፋት ወይም የማሻሻል ስራ ያከናውነ ድርጅት ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን መብት ተጠቃሚ ለመሆን የሚችለው በሚከተለው አኳኋን ይሆናል፤

ሀ) ሲደረስበት የሚችል የነባር ድርጅትን የማምረት ወይም አገልግሎት የመስጠት አቅም በሚከተለው መጠን የሚያሳድግ እንሸሸተር፤

(i) ከ50-70% ድረስ የሚያሳድጉ ከደንቡ ጋር በተያያዘው ሰንጠረዥ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ በእድገቱ ምክንያት ባገኙት ገቢ ላይ ሲከፈል ከሚገባው የንግድ ትርፍ ግብር 60%፤

(ii) ከ71-90% ድረስ የሚያሳድጉ ከደንቡ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ በእድገቱ ምክንያት ባገኙት ገቢ ላይ ሲከፈል ከሚገባው የንግድ ትርፍ ግብር 80%፤

(iii) ከ90% በላይ የሚያሳድጉ ከደንቡ ጋር በተያያዘው ሰንጠረዥ በተመለከተው ጊዜ ውስጥ በእድገቱ ምክንያት ባገኙት ገቢ ላይ ሲከፈል ከሚገባው የንግድ ትርፍ ግብር 100%፤

ለ) ለነባር ድርጅት አዲስ የማምረቻ ወይም የአገልግሎት መስጫ መስመር በመጨመር ምርትን ወይም አገልግሎትን በዓይነት ወይም በመጠን ቢያንስ መቶ በመቶ የሚያሳድግ እንሸሸተር ከደንቡ ጋር በተያያዘው ሰንጠረዥ ለተመለከተው ጊዜ በማሻሻያው ምክንያት በተገኘው ገቢ ላይ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን መብት ያገኛል፡፡

2/ በደንቡ አንቀጽ 5(2) በተደነገገው መሰረት ነባር ድርጅትን ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል የተሰጠው ተጨማሪ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን መብት ተፈጻሚ የሚሆነው ከማሻሻያው ወይም ከማስፋፋያው ለተገኘው ተጨማሪ ገቢ ብቻ ነው፡፡

3/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) አፈጻጸም ማናቸውም እንሸሸተር ነባር ድርጅት የማስፋፋት ስራ በማከናወኑ የመብቱ ተጠቃሚ ሲሆን የሚችለው ሲደረስበት የሚችለውን የነባር ድርጅቱን የማምረት አቅም የማስፋፋቱ ስራ ከተጠናቀቀበት ጊዜ ጀምሮ ባለው የአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ቢያንስ በመጠን ከ50% ከፍ አድርጎ ሲገኝ ነው፡፡

4. የማበረታቻው ተጠቃሚ ስመሆን ሲሟሉ የሚገባቸው መስፈርቶች

- 1/ ማናቸውም ኢንቨስተር ነባር ድርጅትን በማስፋፋት ወይም በማሻሻል የሚሰጠው ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን መብት ተጠቃሚ ስመሆን የሚችለው የሚከተሉት መስፈርቶችን ሲያሟላ ይሆናል፤
 - ሀ) ድርጅቱ ቢያንስ ለ36 ወራት በማምረት ወይም አገልግሎት በመስጠት ተግባር ላይ ተሰማርቶ የቆየ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ፤
 - ለ) ነባሩን የማምረት ወይም አገልግሎት የመስጠት ስራ ለማስፋፋት፤ የአመራረት ዘዴዬውን ለማዘመን፤ አዲስ ቴክኖሎጂን ለመጠቀም ወይም የምርቱን ወይም የአገልግሎቱን አይነት ለማብዛት ያዋስውን መዋዕስ ንዋይ የሚያሳይ በውጭ ንዲተር የተረጋገጠ የሂሳብ ሪፖርት፤
 - ሐ) ከማስፋፊያው መጠናቀቅ በኋላ ባለው የአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ያመረተውን ወይም የሰጠውን አገልግሎት መጠን የሚያሳይ በውጭ ንዲተር የተረጋገጠ የሂሳብ ሪፖርት፤
 - መ) ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ ሆኖ የቆየ ከሆነ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ ሆኖ በቆየባቸው ዓመታት በታክስ ሕጎች በተደነገገው መሰረት የገቢ ማስታወቅ ግዴታውን ሲወጣ የቆየ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ፤
- 2/ በደንቡ አንቀጽ 11 በተደነገገው መሰረት የግብር እፎይታ ተጠቃሚ የሆነ ሰው ሙሉ በሙሉ ወይም በክፊል የግብር እፎይታው ተጠቃሚ ከሆነ በኋላ የተሰማራበትን ኢንቨስትመንት ዘግቶ ተመልሶ የዕፎይታ ጊዜ በሚያሰጥ ኢንቨስትመንት ላይ ከተሰማራ ቢያንስ በዘጋው ኢንቨስትመንት የተጠቀመበትን የዕፎይታ ጊዜ ለሚያክል ጊዜ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን ማበረታቻ ተጠቃሚ አይሆንም፡፡
- 3/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 አፈጻጸም የግብር ዕፎይታ ተጠቃሚው ድርጅት በሚሆንበት ጊዜ የተዘጋው ድርጅት ባለአክሲዮን አዲስ ከተቋቋመው ድርጅት አክሲዮኖች መካከል ከ50% በላይ የሚሆኑት አክሲዮኖች ባለቤት ከሆነ አዲስ የተቋቋመው ድርጅት የተዘጋው ኢንቨስትመንት የተጠቀመበትን የዕፎይታ ጊዜ ለሚያክል ጊዜ የንግድ ትርፍ ግብር ዕፎይታ ተጠቃሚ አይሆንም፡፡
- 4/ የተሰማራበትን ነባር ድርጅት የዘጋ ባለሀብት ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን ማበረታቻ ሲጠይቅ የሚችለው በማስፋፊያ ወይም በማሻሻያ መልክ ሳይሆን እንደ አዲስ ኢንቨስትመንት ሲሆን ይገባል፡፡
- 5/ በደንቡ አንቀጽ 19 1(ለ) እና አንቀጽ 20 በተደነገገው መሠረት ተቆጣጣሪ መስሪያ ቤቶች ባለሀብቱ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን ማበረታቻ ተጠቃሚ ስመሆን በደንቡ እና በዚህ መመሪያ የተቀመጡ መስፈርቶችን ያሟላ መሆኑን በመመርመር ከድጋፍ ደብዳቤ ጋር ለገንዘብ ሚኒስቴር መላክ አለባቸው፡፡

5. የሂሳብ መዝገብ አድራሻ

- 1/ ባለሀብቱ ከማሻሻያው ወይም ከማስፋፊያው የተገኘውን ገቢ እና የተደረገውን ወጪ ስይቶ በሂሳብ መዝገብ ማሳየት አስበት፡፡
- 2/ ባለሀብቱ ከማስፋፊያው የተገኘውን ገቢ እና ከማስፋፊያው የተደረገውን ወጪ ስይቶ የሚያሳየው በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 979/2008 አንቀጽ 76 የተደነገገውን የማስፋፊያ ደንብ በመጠቀም ሲሆን ይገባል፡፡

6. የማበረታቻው ተፈጻሚነት የሚጀምርበት ጊዜ

ለማስፋፊያ ወይም ለማሻሻያ የሚሰጠው ማበረታቻ ተፈጻሚነት መቆጠር የሚጀምረው ባለሀብቱ በማሻሻያው ወይም በማስፋፊያው ምክንያት ካፒታሉን በማሳደግ የተሻሻለውን የንግድ ስራ ፈቃድ ከወሰደበት ቀን ጀምሮ ነው፡፡

ክፍል ሦስት

**ለነባር ድርጅት ማስፋፊያ ወይም ማሻሻያ የካፒታል ዕቃዎችን
እና የገንባታ ዕቃዎችን ከቀረጥ ነፃ ስለማስገባት**

7. ከጉምሩክ ቀረጥ ነፃ ለመሆን ሲሚሉ የሚገባቸዉ መስፈርቶች

- 1/ የማሻሻያ ወይም የማስፋፊያ ስራ የሚያከናውን ባለሀብቱ ከጉምሩክ ቀረጥ ነፃ የመሆን መብት ተጠቃሚ ለመሆን የሚችለዉ ሲደረስበት የሚችል የነባር ድርጅትን የማምረት ወይም አገልግሎት የመስጠት አቅም ቢያንስ ሃምሳ በመቶ በመጠን የሚያሳድግ ወይም የነባር ድርጅትን አዲስ የማምረቻ ወይም አገልግሎት መስጫ መስመር በመጨመር ምርትን ወይም አገልግሎትን ቢያንስ መቶ በመቶ በዓይነት ለማሳደግ ወይም በሁለቱም ለማሳደግ የተዘጋጀ መሆኑን የሚያሳይ እቅድ ሲያቀርብ ይሆናል፡፡
- 2/ ድርጅቱ ባለው ልዩ የስራ ባህሪ ምክንያት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጹትን መስፈርቶች ማሟላት የማይችል መሆኑ እና ለማስፋፊያው ወይም ለማሻሻያው ስራ እንዲውሉ ወደአገር የሚገቡ የካፒታል ዕቃዎች የድርጅቱን አስራር ለማዘመን፤ ምርታማነቱን ለማሳደግ፤ የምርቱን ወይም የአገልግሎቱን ዓይነት ለማብዛት የሚውሉ መሆኑ በተቆጣጣሪው ባለሥልጣን ሲረጋገጥ የገንዘብ ሚኒስቴር የካፒታል ዕቃዎች በልዩ ዜጌታ ወደአገር እንዲገቡ ሲፈቅድ ይችላል፡፡
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እንደተመለከተው ባለሀብቱ ባቀረበው እቅድ መሠረት የማስፋፋት ወይም የማሻሻል ስራውን ካሳከናወነ ከቀረጥ እና ታክስ ነፃ ሆኖ ወደአገር ባስገባቸው ዕቃዎች ላይ ቀረጥ እና ታክሱን እንዲከፍል ይገደዳል፡፡

ክፍል አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

8. ተጠያቂነት

- 1/ በዚህ መመሪያ ክፍል ሁለት መሠረት ነባር ድርጅትን ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል የሚሰጥ ከገቢ ግብር ነፃ የመሆን ማበረታቻ ስለድርጅቱ የስራ እንቅስቃሴ የተጋነነ፣ የሀሰት ወይም አሳሳች እንዲሁም የተጭበረበረ ማስረጃን በማቅረብ ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል የተሰጠው ተጨማሪ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ የመሆን መብት ተጠቃሚ የሆነ ሲንሸሸተር፣ በታክስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 983/2008 አንቀጽ 118 (2) መሰረት የሚኖርበት የወንጀል ተጠያቂነት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ሲንሸሸተሩ የተጋነነ፣ የሀሰት፣ አሳሳች ወይም የተጭበረበሩ መረጃዎችን በማቅረብ ከንግድ ትርፍ ግብር ነፃ ስተደረገባቸው ዓመታት ተገቢውን ግብር እንዲከፍል ይደረጋል፡፡
- 2/ ከዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ጋር በተገናኘ የተጋነነውን፣ አሳሳች የሆነውን ወይም የተጭበረበረውን ሰነድ ያዘጋጀ ወይም እንዲዘጋጅ የተባበረ ሾዲተር በታክስ አስተዳደር አዋጅ 983/2008 አንቀጽ 48 በተመለከተው መሰረት ተጠያቂ ይሆናል፡፡
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 ስተመለከተው ጥፋት ሃሳፊ ሆኖ በተገኘው ሾዲተር ላይ በፋይናንስ ሪፖርት አቀራረብ እና አዘጋጅነት አዋጅ በተደነገገው መሠረት እርምጃ እንዲወሰድ ተቆጣጣሪው ባለሥልጣን ለኢትዮጵያ የሂሳብ እና ሾዲት ቦርድ ሪፖርት ያደርጋል፡፡

9. ተፈጻሚ የሚሆንበት ቀን

ይህ መመሪያ በገንዘብ ሚኒስቴር የድህረ ገጽ አድራሻ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አዲስ አበባ
ጥር፣ 2015 ዓ.ም.

አህመድ ሺዳ
የገንዘብ ሚኒስትር